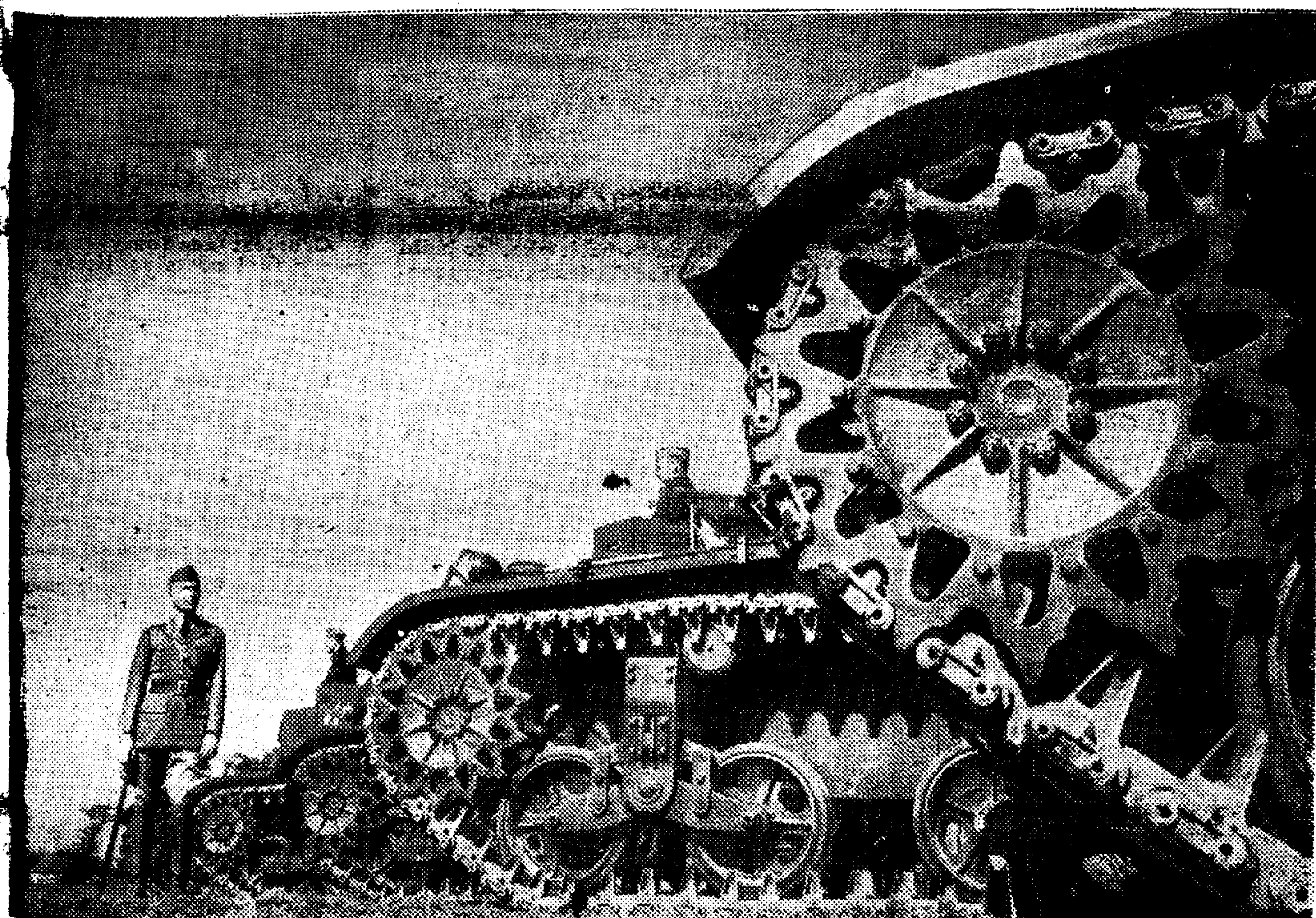
No. 2952 Woensdag 25 Mei 1938 55ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt elke Woensdag en Zaterdag
Abonnementsprijs voor het gebiedsdeel
fl. 2.— per kwartaal bij vooruitbetaling.

Redactie: St. Elisabeth's Gasthuis Tel. 292
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550
Uitgever: W. J. A. Donders.
Drukkerij van het Vicariaat.

Voor het Buitenland fl. 10.— per jaar
Afzonderlijke nummers fl. 0,10

UNCLE SAM'S DEFENSIE. Ook Amerika volgt de algemene bewapening. Hier zien we een van de nieuwste models tanks, welke ook voorzien is van luchtafweergeschut.

Ten Hemelvaart

[illegible]eest van 's Heren Hemelvaart [illegible] een rijkdom van gedachten [illegible]inst in deze tijd, nu er zoveel is en zovelen zijn, die ons van het hogere trachten af te halen naar het lagere en ons trachten wijs te maken, dat daar 's mensen hoogste doel ligt en zijn volle bevrediging mogelijk is.

Een dwaling, die in de geschiedenis der mensheid steeds verkondigd is en telkens tot zo bittere ontgoocheling en teleurstelling heeft geleid, maar desondanks door alle tijden heen, aanhang heeft gevonden.

Dat is altijd de tragiek van de dolende mens hier op aarde geweest, sinds hij uit het Paradijs door eigen schuld, verdreven was.

Hij zocht het verloren paradijs in materiële genoegens, in stoffelijk bezit, in vergankelijke roem, in tijdelijke macht, maar hij bleef dolen en smachten naar hetgeen hij eenmaal verloren had, [illegible] waar het heimwee in zijn ziel [illegible] naar bleef hunkeren en smachten.

[illegible] hem voorhielden, dat 's mensen [illegible] beneden te vinden was, hebkenden [illegible] misleid, omdat zij miskenden het koninklijke in de mens, dat hem onderscheidde van het redeloze dier. Immers het dier kan hier volmaakt gelukkig worden. Met goed voer en een warme stal begeert het dier niets anders, is het volmaakt gelukkig. Maar de mens, die baadt in weelde, die in een paleis woont, zich te goed kan doen aan elke spijs en drank en zich kleden kan in de kostbaarste gewaden, hij kan smachten naar een beetje geluk.

Het is dan ook een Thomistische waarheid, welke Goethe zijn Faust laat zeggen: „Zo ijl ik van begeerten tot genieten en in 't genot versmacht ik weder naar 't begeren [illegible] op aarde zoekt, is de zwerver uit de [illegible]en knekel karavaan, van Laudy's „[illegible]vloek", ook al gaat hij dan misschien niet in lompen gehuld en brandt de honger hem niet in de ogen.

Volmaakt geluk vindt de mens hier op aarde nergens en er is geen sterveling, hoe machtig ook, die het hem geven kan. [illegible] deze oude waarheid, die geen mens straffeloos negeren kan, worden wij op de feestdag van 's Heren Hemelvaart opnieuw herinnert. Daar leren wij opnieuw, dat ons levensdoel hoger ligt en het „Sursum corda" heft uwe harten omhoog, een levenswaarheid zo waardevol, dat een miskenning ervan, tevens een miskenning is van 's mensen hoogste adeldom, in één woord van de ziel van de mens.

Het is goed in deze tijd, dat wij ons dit alles nog eens goed bewust worden, nu er zulk een groot gevaar dreigt, dat de materiële nood ons blind maakt voor onze geestelijke roeping. De harde strijd om het bestaan, die zovelen thans hebben te voeren en ook voeren moeten, ook als christen, maakt ons zo gemakkelijk geneigd, niet alleen het stoffelijke te overschatten, maar ook onze geestelijke behoeften geheel te verwaarlozen.

Wij zijn als katholieken verplicht te arbeiden aan onze stoffelijke welstand en zorg te dragen, dat zij, die door God aan onze zorgen zijn toevertrouwd, zo goed mogelijk gehuisvest, gekleed en gevoed worden.

Maar nooit zullen wij als echte katholieken, dit doel als de hoogste inzet van ons leven en werken mogen maken. Wij zullen echter altijd voor ogen moeten houden, dat wij hier slechts een tijdelijke bestemming hebben en wij ook eenmaal, gelijk Christus, na hier op aarde te hebben gewerkt, zullen moeten opgaan naar het hier boven, ons eeuwig vaderland. Dat te bereiken en eenmaal met Christus ten Hemel te mogen varen, dat moet het hoogste doel van ons leven zijn. En wee de arme mens, die in een domme kortzichtigheid zo werkt voor dit korte leven hier op aarde, dat hij zijn Hemelvaart geheel vergeet! [illegible] de korte spanne tijds, welke hij hier op aarde te vertoeven heeft, maakt tot de gehele inzet van zijn bestaan en zijn bovennatuurlijk levensdoel vergeet voor zijn stoffelijke behoeften.

Nooit viel de koninklijke mens zo diep, zo beklaagt de dichter de dwaze mens, die zijn hoogste levensbestemming op die wijze met voeten trad. En toch hoevelen zijn er niet in onze dagen, ook katholieken, die zo dwaas handelen? Voor dagen, dat zij onder gaan in religieuse middelmatigheid, in het drijfzand van elke traditionele gewoonte en gemakzucht, namaak dreigt te worden van de oorspronkelijke en vurige echtheid. Moeten wij dikwijls niet huiveren voor het antwoord op de vraag, tot welk innerlijk leven te concluderen is, uit zovele kath. families, die hun bestaan doorjachten in auto's, de banaalste feesten nalopen en zich vast spinnen in alle webben van het egoïsme?

Newman vroeg reeds: „Waardoor onderscheiden wij katholieken ons in het practisch leven van hen, die niet in de Hemelvaart van Christus geloven?"

Als wij het grote geloofsgeheim van Christus' Hemelvaart ernstig overwegen, dan zal dit voor velen van ons een nieuw uitgangspunt worden voor bezinning en echte levensernst.

Maar niet alleen voor ons individueel leven is de overweging van Christus' Hemelvaart thans van zo grote betekenis, maar misschien nog meer voor het maatschappelijk leven, dat in onze tijd aan het stoffelijke een plaats inruimt, zo geheel buiten alle proporties, welke aan de materie toekomt.

Het Marxisme was in dit opzicht de grote dwaling van de 19e eeuw, wijl het een volslagen miskenning was van de werkelijke behoeften van de mens. En nu is het merkwaardig, dat de nieuwe beweging van de 20ste eeuw, die tegenover de socialistische klassestaat als water en vuur staat, in wezen zich opnieuw aan dezelfde dwaling schuldig maakt, doordat zij ook het stoffelijk belang van de gemeenschap, als het allerhoogste belang proclameert. En evenals het socialisme de mensen hier op aarde een nieuw paradijs belooft. Alleen tegenover de klasse Staat als Marxisme, stelt zij de totale Staat als middel om dit te bereiken, maar in wezen maakt dit natuurlijk geen verschil. Beiden maken zich schuldig aan een stofvergoding en aan een miskenning van het hoogste in de mens. Beiden zijn dan ook dezelfde dwaling en jagen een doel na, dat nooit te bereiken zal zijn. Beiden zoeken het geluk van de mens hier en beiden miskennen, het grote geloofspunt van de christelijke godsdienst, dat niet hier onze bestemming ligt, maar in het hiernamaals en dat wij nooit bereiken zullen, indien wij Christus niet mogen volgen in Zijn Hemelvaart.

Een leer, die niet alleen haar grond vindt in het dogma, dat wij zonder meer aanvaarden, maar dat — en dit mogen we nooit over het hoofd zien — zich zo geheel aansluit bij de menselijke natuur, wat noch van het socialisme, noch van het nationaal socialisme gezegd kan worden.

Zij kunnen de mensen nooit geven, wat zij beloven, omdat het levensdoel van de mens niet hier ligt op aarde en de mens dan ook hier nooit volmaakt gelukkig kan worden. Laten wij ons van deze waarheid op de feestdag van morgen nog eens goed doordringen en dan zullen wij niet alleen bidden, dat wij Christus eenmaal op Zijn Hemelvaart mogen volgen, maar dan zullen we ook begrijpen, dat wij Hem alleen op deze tocht zullen kunnen volgen als wij ook ons leven inrichten naar deze eindbestemming van de mens.

Begroting 1939

Subsidies.

Meerdere leden wilden aanbevelen om door samenwerking van de Inspectie van onderwijs en het Algemeen Nederlands Verbond te komen tot opvoering van het peil der cultuurfilm, welke door dat Verbond hier vertoond worden, zó, dat de vertoning dier films regelmatig door de schoolkinderen kan worden bezocht als onderdeel van het schoolprogram.

Door meerdere leden werd er op aangedrongen de administratieve verhouding tot de ambachtsschool zo te regelen, dat subsidiering op de voet van de onderwijsverordening mogelijk is, wat met het oog op de plaats, welke die school in onze samenleving inneemt, redelijk voorkwam. Deze school moet geen liefdadigheid zijn, die gedeeltelijk bekostigd wordt uit de opbrengst van de Bond Fortuna, maar gesubsidieerd worden op de voet van de onderwijsverordening ten laste van de onderwijs-begroting. Daar heeft naar de mening dier leden die school recht op.

Meerdere leden brachten naar voren, dat er behoefte bestaat aan vervolgonderwijs, dat door die school zou kunnen worden gegeven.

Met verwondering werd ook op deze begroting een subsidie-aanvraag á f 2500.— aangetroffen voor de Ned. Amerikaanse Kamer van Koophandel, aangezien, men niet begrepen had, dat het de bedoeling was dat de bij de suppletoire begroting 1938 bedoelde een jaarlijks wederkerende zou zijn. En nu deze subsidie voor propaganda in het buitenland ter bevordering van het vreemdelingenverkeer aan de Ned. Amerikaanse Kamer van Koophandel wordt verleend, zou de bijdrage voor de Kamer van Koophandel en Nijverheid op Curaçao niet daarmede verminderd moeten worden, werd gevraagd Veel beter werd het echter algemeen geacht, dat deze hele propaganda materie in handen van de Kamer van Koophandel alhier blijft, en dat deze zich met de Ned. Amerikaanse Kamer in verbinding stelt. Is de bijdrage aan de Curaçaose Kamer daartoe niet voldoende, dan ware die daartoe te verhogen.

Justitie.

Algemeen achtte men een vergoeding van f 1800.— per jaar voor huur van een woning voor den directeur-administrateur van de gevangenis en het huis van bewaring op Curaçao te hoog. In dit verband verzocht een lid een opgave te mogen ontvangen van huren der woonruimten in het gebouw Plantersrust.

De afdelingen zouden het zeer waarderen te vernemen, wanneer het Bestuur denkt een aanvang te doen maken met de beloofde opleiding van in Curaçao geboren Nederlanders voor de militaire politie.

Bijdrage in defensie.

Meerdere leden konden zich met deze post niet verenigen, 1o. omdat de Curaçaose Staatsregeling zich daartegen verzet, en 2o. omdat er nog zoveel te doen is op Curaçao op sociaal gebied. In dit verband werd gewezen op de onbevredigende toestand ten aanzien der woningen, op het onvoldoende rioolsysteem, de nog zeer primitieve wijze, waarop de volksziekten worden bestreden, op het nog in het beginstadium zijn van het Pensioenfonds, op de voor de deur staande kosten verbonden aan de ongevallen- en ziekteverordeningen, terwijl practisch nog niets gedaan is ter verzekering van de toekomst van Curaçao voor perioden, waarin de nieuwbouw bij de grote industrieën stilstaat. Andere leden voegden daaraan toe, dat Curaçao feitelijk reeds een verkapte bijdrage in de defensie geeft, waar het immers alle kosten van de militaire politie, welke zeer belangrijk zijn, voor zijn rekening heeft genomen.

Wijzende op de mogelijkheid, dat elk particulier op Curaçao natuurlijk vrij zou kunnen bijdragen tot de defensie van het Rijk, konden deze leden niet de vrijheid vinden daartoe over de belastingpenningen te beschikken.

Een andere groep leden achtten de motivering van deze post zeer zwak en zouden gaarne vernemen waarom hij eigenlijk op de begroting is gebracht. Heeft het Moederland er om gevraagd, vroegen zij.

Nog weer andere leden, ofschoon niet bestrijdende, dat de Curaçaose Staatsregeling voorschrijft, dat de kosten van de kosten van de defensie op de Rijksbegroting komen, zouden, indien het aangevraagde crediet bestemd is niet om de defensie van het Moederland te versterken, noch om de kosten van het oorlogsschip, dat in de wateren van Curaçao gestationneerd is, te bestrijden, noch om een door het Moederland noodzakelijke gedachte versterking van de verdedigingsmiddelen van dit Gebiedsdeel te bekostigen, zonder zich voor de toekomst te willen binden en zonder dat de bepaling van art. 109, 2de lid van de Curaçaose Staatsregeling zijn kracht verliest, dit bedrag willen toestaan. Deze leden deden uitkomen, dat zij zonder de verantwoordelijkheid van de defensie op Curaçao te willen leggen, versterking der defensie van het Gebiedsdeel dringend noodzakelijk achten. Een dezer leden betoogde, dat juist omdat wij door alle kosten van de Militaire politie te dragen feitelijk reeds in de defensie bijdragen, er des te minder bezwaar is om dat in meerdere mate te doen. Dit lid deelde mede dat de Militaire politie, die hier ingesteld is om het mogelijk te maken, dat het personeel bij voorkomend geval ook defensiediensten verricht, gezien de moderne wijze van oorlogvoeren, waarbij luchtaanvallen een hoofdrol spelen, daartoe, gegeven, dat zij dan tevens politie- en brandweerdiensten zal moeten verrichten, niet in staat te achten, omdat zij geen tijd daarvoor zal hebben. Met het oog hierop zou hij de Militaire politie als defensiemiddel willen uitschakelen en willen vervangen door mariniers. Hij stelde zich verder voor, dat voor minder dan de gelden, welke nu ten koste gelegd worden aan de Militaire politie zeker goed burgerpersoneel te krijgen zal zijn, dat samen met andere goedkopere krachten dan van de tegenwoordige burgerpolitie en met de veldwachters één groot burgerkorps zou kunnen vormen, dat geheel onder den Procureur-generaal als Hoofd der Politie zou moeten staan. Hierdoor zal z.i. belangrijke bezuiniging verkregen worden. De vrijkomende gelden zou hij dan willen besteden om bij te dragen in de bekostiging der meerdere defensie. In dit verband zou dit lid willen vragen of het juist is, dat de algemene kosten van 155 mariniers met 1 kapitein, 2 luitenants, het verder benodigde personeel en al wat daarbij benodigd is, per jaar f 400.000.— zouden kosten.

Enige leden deden uitkomen, dat zij de omschrijving van de post niet erg gelukkig achten. Het betreft hier huns inziens niet zozeer een bijdrage in de defensie van Cuaçao, doch een in de algemene kosten van de defensie van het Rijk. Deze leden achtten de post dan ook niet in strijd met de Curaçaose Staatsrgeling en verklaarden er veel voor te voelen, omdat zij Curaçao zoveel mogelijk in één Staatsverband met Nederland wilden beschouwen.

Smokkelen op St. Maarten.

Bij de begroting 1938 werden twee kommiezen 2de klasse meer aangevraagd voor St. Maarten voor de uitoefening van een betere controle de dienst der belastingen betreffende, en nu weer een. Gaarne ontving men ter zake enige nadere toelichting. Mocht het zijn dat de 2 kommiezen voor 1938 bedoeld waren om de opbrengst der middelen te verhogen, dan merkten de leden, die dit onderwerp ter tafel brachten op, dat het resultaat van hun werk niet blijkt uit de opbrengst der middelen in het 1ste kwartaal 1938. Is het echter de bedoeling de smokkelhandel tegen te gaan, dan zouden deze leden het veel beter achten de accijns af te schaffen.

Een lid merkte naar aanleiding van het bovenstaande op, vernomen te hebben, dat de kommiezen op St. Maarten ook politiedienst verrichten en dat het hier eigenlijk meer een uitbreiding van het politiekorps zou betreffen. Is dit zo, vroegen zij.

Watervoorziening.

Stelselmatige damaanleg werd in de afdelingen algemeen bepleit. Men vroeg of het op vele plaatsen niet mogelijk zou zijn de verharde wegen zó aan te leggen, dat ze tegelijk als dammen dienst kunnen doen.

Algemeen werd aangedrongen op aanleg van meer putten in de buitendistricten; speciaal in de buurt van Sta Rosa, aldus een lid, en liefst met een molen er op.

Kamer van Koophandel.

Wederom werd door enkele leden opgemerkt, dat de opzet van de Kamer van Koophandel en Nijverheid van Curaçao te duur is. Verwijzende naar het ter zake in het voorlopig verslag op het ontwerp-begroting 1938 (art. 100) gezegde verklaarden zij het crediet voor Curaçao terug te willen brengen op het voor 1937 toegestane bedrag ad f 10.900.—. Andere leden konden zich met deze post verenigen.

Men vroeg, waneer de in uitzicht gestelde reorganisatie van de Kamer van Koophandel en Nijverheid van Curaçao kan worden tegemoet gezien.

Verhoging levensstandaard.

Meerdere leden beaamden, dat de levensstandaard op Aruba hoger is dan op Curaçao. Waarom echter dan alleen aan de lagere ambtenaren een duurtetoeslag gegeven vroegen zij. Een incidentele voorziening ongewenst achtende, zou men algemeen gaarne deze aangelegenheid systematisch regelen, waarbij een lid speciaal verhoging der salarissen van den lagere ambtenaren op Aruba bepleitte.

Doch ook op Curaçao is de levensstandaard gestegen ,aldus verscheidene leden. En ook op Curaçao voelen de lagere ambtenaren dat natuurlijk het meest.

Algemeen verzocht men dan ook de opdracht van de niet zo lang geleden commissie ter bestudering van salarisplooien uit te breiden met een onderzoek omtrent de vraag of de levensstandaard in het algemeen gestegen is sinds de verhoging der salarissen in 1937 en zo ja, hoeveel.

Waar in 1937 een bedrag aan duurtetoeslag is uitgegeven op Aruba, verantwoord op Onvoorzien, kwam het meerdere leden voor, dat daarmede bij het indienen van de 1ste suppletoire begroting 1938 rekening had moeten worden gehouden.

Subsidie K.N.S.M.

Men vroeg of de subsidie aan de Koninklijke Nederlandse Stoomboot Mij. in dit bedrag begrepen is en zo ja, hoeveel zij dan bedraagt. Komt die subsidie niet wederom voor verlaging in aanmerking? En beantwoordt de accomodatie aan boord van het schip, waarmede de Koninklijke Nederlandse Stoomboot Mij de verbinding tussen de eilanden onderhoudt aan hetgeen men in verband met de subsidie verwachten mag?

Openbare Werken.

Men vroeg waarom de vergoeding voor het gebruik van vervoermiddelen voor den directeur, f 500.— verhoogd is. En ook, waarom nu ook aan den ingenieur een vergoeding is toegekend. Deze is toch slechts belast met de nieuwbouw van de brug?
De autotoelagen ad f 5000.— zijn hoog en vroeg of het niet met minder zou kunnen.

Naar aanleiding van de post f 10.000. voor St. Maarten vroegen enkele leden

of het niet voordeliger zou zijn de daarvoor in aanmerking komende wegen al daar te betonneren, waardoor de onderhoudskosten zouden worden verlaagd. Zij zouden daarvoor eerst in aanmerking willen brengen de weg van Cul de Sac naar Koolbaai, welke veel gebruikt wordt ook door auto's.

Enkele leden vroegen of het geen tijd wordt om al die schoeners, die tegenwoordig langs de Handelskade en vooral langs de De Rutyerkade liggen, kadegeld te laten betalen. Andere leden verklaarden zich daarmede niet te zullen kunnen verenigen, omdat die schoeners groenten en vruchten voor ons aanbrengen, welke wij hard nodig hebben

Meerdere leden gaven in overweging om de verlichting op Charo te verbeteren

Men merkte op, dat het opvallend is. dat in deze tijd nog vrouwen langs de weg gezien worden, op hun hoofden blikken met faecaliën wegdragende. Naar aanleiding hiervan werd opgemerkt, dat een goede reinigingsdienst van groot belang werd geacht dat, waar er geen riolering is, in de behoefte zou moeten worden voorzien door een tonnenstelsel met ophaaldienst.

Enkele leden deelden mede, dat er aan het leeghalen van beerputten vanwege de reinigingsdienst naar hun mening te hoge kosten verbonden zijn, n.l. *f* 50.— per keer en zelfs *f* 75.—.

Men miste bij de post bouwfonds *f* 50.000.— enige toelichting en kon de merites daarvan dan ook niet beoordelen. Zou het de bedoeling zijn alleen de bouw van kantoren daaruit te bekostigen dan voelde men er niet veel voor. Men zou er zich wel mee kunnen verenigen, als daaruit ook de aanmoediging van de particuliere woningbouw bekostigd zou moeten worden.

Alle kosten van nieuwbouw kwamen algemeen zeer hoog voor. De afdelingen zouden de algemene opmerking willen maken of het niet allemaal de helft goedkoper zou kunnen.

Enige leden zouden overlegging van tekingen van de daarvoor in aanmerking komende nieuwbouwprojecten willen verzoeken.

De opzet van een loods van bijna *f* 14.000 voor materialen van de Radiodienst, vond men zeer kostbaar. Is zij bepaald nodig? Bestaan er geen ruimten, waarin de materialen opgeborgen kunnen worden? Waar werden ze tot nu toe bewaard? En zou niet een nieuwe loods, als er bepaald bergruimte moet komen, voor de helft van de kosten gebouwd kunnen worden?

Algemeen werd de wijze, waarop zo telkens voor het Rustoord credieten worden aangevraagd, becritiseerd. Men zou het op prijs stellen te vernemen of het nu gereed is en zo neen, wat er nog aan te doen zal zijn in de nabije toekomst

De bouwkosten van de kapel voor Zaquito kwam enkele leden wel wat hoog voor. Zij vroegen dan ook of het niet goedkoper zou kunnen.

Bebossing.

Algemeen stelde men met verwijzing naar het ter zake rees hiervoren opgemerkte voor, deze gelden niet voor bebossing doch voor damaanleg te besteden, zijnde dit de beste manier om bebossing te bevorderen. Opgemerkt werd daarbij, dat niet alleen bovengrondse dammen doch ook z.g. vajas (stenen dammen half onder de grond doorlopende) zouden moeten worden aangelegd.

Politiewoningen.

Enkele leden zouden gaarne vernemen of deze woningen zowel voor de militaire als voor de burgerpolitie bestemd zijn, en hoeveel daarvan in de stad en hoeveel op St. Nicolaas moeten komen.

Algemeen kwamen deze woningen duur voor vergeleken met de zeer behoorlijke woningen voor Hollandse arbeiders op Groot Kwartier door de Curaçaose Petroleum Industrie Mij., neergezet, welke elk ongeveer *f* 3.500.— gekost hebben.

Meerdere leden vroegen waarom de woningen voor de politie duurder zijn geprojecteerd dan die voor de kommiezen.

Een lid vroeg of er ook woningen komen voor de douaneambtenaren op St. Nicolaas.

Aruba.

In verband met het hoge bedrag aangevraagd voor de bouw en de inrichting van het abattoir op Aruba zouden de afdelingen gaarne vernemen hoeveel het abattoir op Curaçao dan wel gekost heeft. En zou de woning van den opzichter, bedoeld onder v van dit artikel 136 niet aan het abattoir kunnen worden gebouwd, zoals men dat in Holland wel ziet, waardoor de bouwkosten dier woning zeker gedrukt zullen worden? Waar wordt het abattoir geplaatst, vroeg men.

Bijna alle leden vroegen of het plaatsen van de post Marinierskazerne op Aruba op de begroting niet een vergissing is, aangezien het hier toch zuiver defensie betreft .Dat daargelaten, kwamen, het aantal mariniers op 37 stellended e bouwkosten exorbitant hoog voor. Wat zou het Rijk wel zeggen, vroegen zij zich af, van bouwkosten á *f* 7000.— per bed. Een lid daarentegen deelde mede in verband met het door hem opgemerkte bij de algemene beschouwingen omtrent de defensie, deze post al vast toe te juichen.

Enkele leden betreurden het, dat slechts gelden worden aangevraagd voor verlenging van de steiger op Aruba. Wel deed het hun genoegen daarin in ieder geval een erkenning van Bestuurszijde te kunnen lezen, dat de tegenwoordige toestand niet langer te handhaven is. Maar — aldus betoogden zij — Aruba is daarmede gans niet voldoende geholpen. Noodzakelijk is uitbaggering van de Paardenbaai, voorshands tot een diepte van 30 voet, opdat grotere schepen daar zonder gevaar kunnen binnenlopen. Deze leden waren hiermede in verband tegen verlenging van de steiger, omdat deze bij uitbaggering zal moeten verdwijnen.

Een lid verklaarde door het aangevoerde door den Bestuursgemachtigde, den Heer Gauw indertijd in de vergadering van de Koloniale Raad over dit onderwerp, volkomen overtuigd te zijn dat die uitdieping niet noodzakelijk was. De cijfers waarop die Bestuursgemachtigde zich toen beriep zijn daarna niet van Arubaanse zijde weerlegd. Dit lid zou gaarne van het Bestuur vernemen of er in de stand van zaken verandering gekomen is, die duidt op de noodzakelijkheid dier uitdieping, als wanneer hij gaarne zijn medewerking daartoe zal verlenen.

Ook de bouw van een logeergebouw op Aruba kwam weer veel te duur voor. De uitgave kwam wijders juist nu, dat per vliegmachine gelegenheid voor ambtenaren bestaat om zich vlug heen en weer te begeven niet verantwoord voor.

Enkele leden vroegen of het niet veel meer op de weg zou liggen om het particulier initiatief aan te moedigen tot het plaatsen op Aruba van een behoorlijk hotel, waarin ook de ambtenaren eventueel kunnen logeren.

De bouw van een politiebureau te Oranjestad, San Nicolaas, van een woning opzichter Abattoir, gouvernementsvroedvrouw enz., werden alle veel te duur geacht.

Men gaf in overweging de te bouwen ambtenaarswoningen op zo weinig mogelijk types te standaardiseren.

Hoever denkt het Bestuur het bouwen van woningen voor ambtenaren op Aruba uit te strekken? Is de bedoeling voor ieder ambtenaar een woning te bouwen?

Is het gebouw voor autocontrole in verband met het kleine aantal auto's op Aruba wel nodig, vroegen enkele leden. En zou het dan niet tegen het politiebureau te Oranjestad aan gebouwd kunnen worden, waardoor het zeker goedkoper zal uitkomen?

Bonaire.

Waar de vroedvrouw op Bonaire in een huis woont, dat onlangs van alle gemakken voorzien is, werd de bouw van een woning voor haar gans niet nodig geacht. Behalve dit kwam het niet juist voor, dat voor deze woning een gelijk bedrag is uitgetrokken als voor die voor de vroedvrouw op Aruba. Immers is de loonstandaard op Bonaire veel lager.

Gezien het feit, dat in Bonaire gans geen woningschaarste bestaat, werd de bouw van een woning voor den opziener van de veldwacht aldaar van gouvernementswege niet nodig geacht.

Ter besparing aan reparatie later werd algemeen in overweging gegeven de straat maar liever in eens te asphalteren. Ook de weg van de steiger naar de Rooms Katholieke Kerk en de weg van de Roomse Katholieke kerk naar het midden van Kralendijk zou men in overweging geven te asphalteren en als de materialen en machines nu toch naar Bonaire zouden gaan, voor de reparatie van de Breedestraat kwam het practisch voor om dat ook maar in eens te doen.

Bovenwinden.

De afdelingen zouden gaarne vernemen welke de bedoeling is van de verlenging van de steiger te St. Maarten. Moeten de schepen daar aanleggen? Tot nu toe geschiedde dit niet.

Met verwijzing naar het ad art. 67a opgemerkt omtrent de niet-noodzakelijkheid van de ontvangers op St. Eustatius en Saba naast den Onder-Gezaghebber, deden de afdelingen uitkomen, dat zij dus ook de bouw van de woning nodig achten. En voor *f* 10.000.— moet op Saba wel een zeer groot huis gebouwd kunnen worden, dacht men.

Gezondheidsdienst.

Men zou gaarne vernemen of de Gezondheidscommissie nog vergadert en het op prijs stellen het jongste verslag dier commissie te ontvangen.

Naar verluidt is de scheikundige op de Openbare Gezondheidsdienst ook na zijn pensioenering werkzaam gebleven op het laboratorium, omdat er geen plaatsvervanger voor hem is. Waar toch reeds geruime tijd bekend was, dat hij zijn pensioen zou nemen, vroegen enkele leden, waarom niet tijdig gezorgd is voor een vervanger.

Ten aanzien van de bacterioloog-seroloog is blijkbaar een vergissing begaan, want voor hem is toch salaris voor een heel jaar uitgetrokken.

Men achtte het nodig, dat deze bacterioloog-seroloog tevens hygienist is. Men vertrouwde, dat dit maal verkregen zal worden, wat aangevraagd wordt.

En voor den hulpabcterioloog die, naar vernomen, niet vóór volgend jaar vertrekt, is geen salaris uitgetrokken. Dat zal ook wel een vergissing zij.

In verband met het feit, dat de geneesheerdirecteur van het krankzinnigengesticht daarbij woont, werd gaarne enige nadere toelichting omtrent de noodzakelijkheid van vergoeding voor vervoermiddel ontvangen.

Het is opgevallen, dat wederom een verhoging van salaris voor den veearts wordt aangevraagd. Gaarne zou men de reden daarvan vernemen. Deze functionnaris mag nog wel een particuliere practijk uitoefenen. Overigens had men algemeen principieel bezwaar tegen incidentele salarisverhogingen.

Het is opgevallen, dat de met art. 161a overeenkomende post op de begroting 1937 overschreden is mede ten gevolge van de toekenning van een hogere bezoldiging aan den gouvernements-veearts, niettegenstaande de Koloniale Raad deze verhoging had verworpen. Met eenstemmigheid gaven de afdelingen te kennen dat zij dit niet konden goedkeuren.

Men zou gaarne vernemen of er een tarief onder controle van het Gouvernement bestaat, volgens welke de veearts in zijn particuliere practijk mag chargeren.

Men vroeg of het niet zo geregeld zou kunnen worden, dat de veehouders kosteloos van de diensten van den veearts gebruik zouden kunnen maken.

De afdelingen zouden gaarne de redenen vernemen, waarom aan de marktmeesters vergoedingen voor vervoermiddelen dienen te worden toegekend.

De afdelingen vroegen of, niettegenstaande er vrijwel overal — zeker op Curaçao — gouvernements-vroedvrouwen zijn, toch nog hier en daar de vroedvrouwen van vroeger werken. Men begreep n.l. dat de hier uitgetrokken bedragen dienen moeten om hunne diensten te vergoeden.

Economische en Sociale Zaken.

Algemeen zouden de afdelingen gaarne vernemen wat het Bestuur zich voorstelt zo al op economisch en sociaal gebied te doen.

Naar vernomen is dit departement bereids ingesteld. Was daar zo'n haast bij, vroegen de leden en hadden de benodigde credieten niet vooraf bij suppletoire begroting kunnen worden aangevraagd?

POLITIEK ALGEMEEN OVERZICHT.

Wat leven we op Curaçao toch rustig!

In Europa is het Zaterdag en Zondag een spanning geweest, zodat in Parijs elk uur de edities der kranten verschenen met telkens meer sensationele koppen. En wij hebben er hier niets van geweten.

En nu is het mogelijk, dat er bij deze krantenberichten meer sensatie was als de werkelijke toestand veroorloofde; feiten dat President Benesj van Tsjecho Slowakije en de minister-president van Engeland, Chamberlain hun reizen afbraken, zeggen toch wel iets. Eveneens dat het Engelse kabinet voor het eerst sedert het aftreden van Eden in plenaire zitting bij elkander kwam; dat het Tsjechische kabinet in zitting bijeen bleef; dat de Engelse regering besprekingen had met de Duitse ambassadeur en de Franse in Londen. Er blijkt uit al deze feiten voldoende, dat het in Europa gespannen heeft, maar ook dat Europa tegenwoordig een vulkaan is.

Wat nu juist de oorzaak was van deze spanning, daar zijn we momenteel nog niet van op de hoogte.

Er waren Zondag verkiezingen in Tsjecho Slowakije en tegen de grenzen stonden Duitse en Tsjecho Slowaakse troepen tegenover elkander, en aan de andere zijde van het land, Poolse en Tsjecho Slowaakse troepen. Maar met wat voor bedoelingen?

Wilde Duitsland soms bij deze verkiezingen een staatsgreep doen, zoals het gedaan had bij het plebisciet van Schussnigg?

We zouden het haast gaan vermoeden.

Maar in alle geval was Maandag de toestand in Europa heel wat verbeterd en zoals Chamberlain het in het Engelse parlement verklaarde, is de reden van deze verbetering te verklaren uit de volgende feiten:

1o heeft Henlein, de leider van de Sudeten-Duitsers, een onderhoud gehad met Hodza, de Tsjecho-Slowaakse minister en dit onderhoud heeft zoveel succes gehad, dat deze twee thans tot onderhandelen zullen overgaan, inzake de eisen der Sudeten-Duitsers. Het had nog al kwaad bloed gezet, dat Hodza Zaterdag tot tweemaal toe geweigerd had de Sudeten afgevaardigde Frank te ontvangen. Nu door de conferentie van Henlein is deze grief althans weggenomen.

2o Zijn de verkiezingen van Zondag l.l. in Tsjecho Slowakije zonder ernstige incidenten verlopen. Henlein heeft daarbij een grote overwinning behaald en in 200 gemeentes hebben meer als 90% van de Duitsers op hem gestemd. Er moeten nog enkele verkiezingen komen op de volgende Zondagen, maar deze zullen niet veel aan de politieke samenstelling kunnen veranderen.

3o verklaarde Chamberlain, dat de toestand gered werd door het krachtig optreden van Engeland, Frankrijk en vooral Polen.

Frankrijk heeft Zondag door Bonnet aan de Engelse ambassadeur doen mededelen, dat Frankrijk hulp zou verlenen aan Tsjecho Slowakije en Polen mobiliseerde ook zijn troepen aan de grens. Is Duitsland daarvoor geweken?

Het blijkt dan toch wel wat het Nationaal Socialisme een gevaar is voor de vrede van Europa, ondanks de herhaalde vredesuitingen van Hitler.

In alle geval zijn de Duitse en Poolse troepen weer weg van de Tsjecho-Slowaakse grens en het incident, waarbij twee Duitsers, die over de grens kwamen zijn doodgeschoten en het verbranden van enkele bruggen aan de Duitse grens door de Tsjechen, die daarvoor op Duits gebied gekomen waren en half Duitse eigendommen zouden hebben vernietigd, zal wel vreedzaam worden opgelost.

Maar de toestand in Tsjecho-Slowakije zal voorlopig nog wel de volle aandacht vragen van de verantwoordelijke Europese Staatslieden.

Door de Anschluss is een steen aan het rollen gekomen; waar en hoe die tot stilstand zal komen, is voorlopig een mysterie. Maar het hele Donau-gebied, plus de Balkan zijn in volle beweging, en behalve Berlijn zijn Londen, Parijs en Rome in volle actie om dat gebeuren uiterlijke vormen te geven. En in dat complex vervullen de Henlein-eisen een beangwekkende rol.

Men moet deze twee gegevens met een twintigjarige historie samen zien om zich een goed denkbeeld van de dynamische krachten te vormen, welke in het oude Bohemen ontketend zijn. Ginds ligt de grens tussen twee machten, welke om het bezit van belangrijke Europese invloeds- en interessensferen strijden: het Germanendom en het Slavendom. In de visie van de vredesverdragenmakers is Tsjecho-Slowakije destijds in het leven geroepen als bolwerk enerzijds tegen Hongarije anderzijds tegen Duitsland. Daartegen heeft het Duitse deel van het jonge land zich steeds verzet; maar die oppositie is steeds tot machteloosheid gedoemd geworden. Maar de geschiedenis kan niet opgehouden worden; ze staat ook nooit stil; met een geweldige kracht stelt ze eisen, welke wellicht niet rationeel te verdedigen zijn, maar in de sfeer van de wil en van het sentiment vaak onweerstaanbaar zijn. Tot het ogenblik waarop slechts geweld, in de vorm van oorlog meestal, ze nog stuiten kan.

Van belang is nog wel, wat de Engelse premier Maandag mededeelde met bijzondere dankbaarheid, dat de Italiaanse Minister van Buitenlandse zaken, Graaf Ciano, Zondag l.l. nog gegevens had verstrekt over de besprekingen die in zake Tsjecho Slowakije door Mussolini met Hitler gevoerd waren.

Dit is zeker al een zeer groot succes geweest van de Italo-Engelse vriendschap.

In Mexico blijkt dan toch Generaal Cedillo in opstand te zijn tegen president Cardenas en deze laatste is door een geluk ontsnapt, doordat hij toevallig niet aanwezig was in een huis, wat door een vliegtuig van Cedillo werd gebombardeerd. Of de beweging van Cedillo verder veel succes heeft? Uit de berichten, blijkbaar van de Mexicaanse regering, zou het tegendeel blijken. Maar zijn deze betrouwbaar?

In Spanje worden de krijgsverrichtingen al vier weken lang gehinderd door buitengewoon slecht weer, zodat er van opschieten geen sprake is.

Ook uit het Oosten komen na de overwinning der Japanners de vorige week geen belangrijke berichten meer.

DE TAAK DER KERK MOET MEN VOLLEDIG ZIEN.

Soms hoort men de kerk of de missie, gelijk men hier zegt, prijzen. Daarvoor zijn we dankbaar, men respecteerde niet altijd en overal het werk van de kerk zo openlijk. Maar toch wanneer men nagaat, hoe de Kerk precies geprezen wordt, dan ziet men daarbij wel eens, dat de taak der Kerk wel wat onvolledig bekeken wordt.

Aldus ongeveer schrijft en spreekt men: „We prijzen en waarderen het werk van de Kerk, wat doet zij immers niet voor de verheffing van het volk? Zij heeft werkelijk veel culturele en maatschappelijke vooruitgang gebracht."

Daarin steekt nu die onvolledigheid. Zeker de Kerk heeft volkeren opgevoed, heeft cultuur bijgebracht. Dat zou ook niet anders kunnen; het ware edele en goede moet wel stimulerend werken tot uitingen van cultuur. Doch nu moet men de taak der Kerk niet op gaan vatten, als die van een vereniging, die zich tot taak stelde: volkeren te verheffen, door b.v. de ziekten te bestrijden, door te zorgen voor betere verzorging, door beter onderwijs te geven, door goede huizen te bouwen, door maatschappelijke misstanden uit de weg te ruimen en wat dies meer zij.

Dit alles volgt wel uit de taak der Kerk en Zij heeft er altijd met hart en ziel voor gezorgd en zal er voor blijven zorgen, bij Haar zijn alle cultuur belangen in de brede zin van het woord, veilig.

Haar eerste taak is het echter te vertellen, over te vertellen, wat Christus ons is komen zeggen, en de middelen, die Christus aan de mensen gaf om in de hemel te komen, aan de mensen aan te bieden. Dat is Haar taak. Welnu, de inhoud van Christus' boodschap aan de wereld is zo, dat ze 't leven werkelijk in al zijn geledingen beinvloed heeft en zo moet het ook zijn. Een Christen, die zijn Christelijkheid niet in heel zijn leven invloed laat hebben, is geen goed Christen. Men moet zijn Christen zijn, kunnen zien in zijn sociale verhouding tot zijn naaste, in het helpen van zieken, in het onderwijzen van onwetenden en al die daden, waardoor „men een volk opvoedt". Zo helpt de Kerk cultuur bijbrengen. Het **vloeit voort** uit Haar taak en moet Haar **hoofdtaak** niet doen vergeten. Immers zo zou de Kerk geen taak hebben voor de mensen, die wel cultuur hebben? Daarvoor zou Ze niets te doen hebben, daaraan zou Ze niets aan te bieden hebben?

Werkelijk, de Kerk heeft ieder mens, die in deze wereld komt, iets te bieden. Niemand kan dan ook de Kerk veronachtzamen; hij ziet die 1938 jaar bestaande wereldorganisatie. De mensen dienen zich toch eens af te vragen, wat moet dat, wat betekent die organisatie, wat heeft ze de mensheid te zeggen, wat brengt ze. Vraagt het haar, ze brengt meer als culturele verbeteringen, o ja veel meer!

Br.

HET KATHOLICISME IN AMERIKA.

Volgens de „Official Catholic Directory" beloopt het aantal Katholieken in de Verenigde Staten met inbegrip van Alaska en Hawaii 20.959.134; het afgelopen jaar gaf ene toenam van 223.945 personen tot de Katholieke Kerk te zien. Het getal der priesters vermeerderde met 541 en bedraagt thans 31.649; het aantal kerken vermeerde met 139 en bedraagt thans 18.526. Gedurende het vorige jaar bedroeg het aantal bekeerlingen in de V. S. 62.062. In dat jaar werden drie nieuwe Kerkprovincies opgericht, n.l. de Aartsdiocesen Detroit, Newark en Lousville. Het land omvat thans 19 Aartsdiocesen en 93 Diocesen, waarvan de Diocesen Lansing (Michagan), Paterson en Camden (New Jersey) en Owensboro (Kentucky) de jongste zijn.

CURACAO.

ECONOMISCH STATISTISCHE BERICHTEN.

Het Nederlands Economisch Instituut gaf haar nummer van 4 Mei uit, geheel gewijd aan Nederlands West-Indië. Verschillende bijdragen bevat dit nummer, van personen die door hun werkzaamheden dit gebiedsdeel van nabij kennen.

We zullen later een ruimer bespreking wijden aan dit belangrijke nummer.

AFSCHEIDSUUR FR. RADULFUS.

Tussen 3 en 3½ kwamen Zaterdagmiddag in het Theater Brion een grote honderd belangstellenden, niettegenstaande de telkens terugkerende regenbuien.

Mej. Heidenreich verzocht de binnenkomenden eerst even hun handtekeningen op de daarvoor bestemde vellen papier te plaatsen, die ingelast zouden worden bij het aan te bieden album.

Frater Radulfus werd te half drie door het Comité aan de ingang van de zaal ontvangen en naar de zetels geleid, die vóór het podiums stonden. Z. E. werd daar tussen de Comitéleden geplaatst.

Aanwezig waren o.a. Z. H. Exc. Mgr. P. I. Verriet en de Procureur-Generaal Mr. Jas.

Inspecteur Goslinga nam toen het woord en heette de aanwezigen hartelijk welkom.

Hij deelde mee, dat het Comité het uiterst gemakkelijk gehad had, wijl na de verzending van de circulaire van alle zijden instemming betuigd werd. Moeilijker echter was het geweest, een stoffelijk huldeblijk voor deze religieus te vinden. Tot zijn spijt had men de Bovenwindse eilanden niet tijdig op de hoogte kunnen brengen.

Van Aruba had het Comité een schrijven ontvangen van den heer S. Lampe, waarvan de Inspecteur een passage voor las en waarin de heer Lampe frater Radulfus een hoogstaand man noemde. Hij was blij in de gelegenheid gesteld te zijn bij te dragen tot het geschenk.

In de schitterende speech van Inspecteur Goslinga werd fr. Radulfus vooral als een kundig en onpartijdig man geschetst.

Hij bracht in herinnering het woord van Groen van Prinsterer: Juist omdat ik partij gekozen heb, ben ik onpartijdig.

In opdracht van Z. Exc. de Gouverneur bracht hij fr. Radulfus diens dank over.

De spreker deelde mede, dat de ontvangen bedragen zó overvloedig waren, dat het Comité thans kon aanbieden een prachtige verrekijker, een reiskoffer, gedeeltelijk gevuld met sigaren, een album met de allernieuwste foto's en 2 chequeboekjes.

In het album was een opdracht geschreven en werden de handtekeningen van de aanwezigen gevoegd.

Achtereenvolgens kregen het woord de heren H. Cohen Henriquez, Sprockel, Rustige en Schouten.

De Heer Henriquez stelde fr. Radulfus voor al onderwijzer en prees hem verder voor de degelijke adviezen van de schoolcommissie.

De Heer Sprockel ging na welke betrekkingen fr. Radulfus in al de jaren van zijn verblijf te Curaçao en in Holland bekleed had, en liet vooral uitkomen, dat hij altijd even vriendelijk voor iedereen was.

De Heer Rustige sprak een treffend woord, waarin hij Fr. Radulfus beschouwt als een eenvoudig, begaaft en zulver mens.

De Heer Schouten dankte den frater voor hetgeen hij voor het onderwijs en het onderwijzend personeel gedaan had, wenste hem een goede reis en behouden terugkomst toe.

Toen fr. Radulfus aan het woord kwam, bemerkte hij, dat hij niets meer dan zijn plicht had gedaan. Doch als iemand zijn plicht doet, behoeft hij niet geprezen te worden.

Hij nam de hulding aan als bewijs van waardering voor de Congregatie, waartoe hij behoort.

Hij bracht dank aan het onderwijzend personeel van de Openbare Scholen voor de tegemoetkomende houding tijdens zijn inspecteurschap. Steeds had hij met hen allen in vriendschappelijke samenwerking gearbeid. Inzonderheid dankte hij het personeel van de Inspectie onderwijs. Hij dankte voor de fraaie en practische geschenken.

Op verzoek van den Inspecteur sprak hij een kleinwoord tot de onderwijzers en onderwijzeressen.

Zij moesten in hun mooie taak steeds voor ogen hebben, dat de opvoeding het voornaamste was. Zeker het onderwijs moet goed, zeer goed zijn, maar de opvoeding is van groot belang en het onderwijs behoeft er niet door te lijden.

Men moet de kinderen opvoeden tot flinke mannen en vrouwen, tot mensen die zich weten te beheersen. De jeugd moet opgevoed worden tot wilskrachtige mensen, die dan ook in moeilijke tijden staande blijven.

De Inspecteur stelde ten slotte de aanwezigen in de gelegenheid frater Radulfus de hand te drukken en de geschenken te bezichtigen.

Hiervan werd een dankbaar gebruik gemaakt.

KERKGESCHIEDENIS VAN SURINAME EN VAN CURAÇAO.

De kerkgeschiedenis van Suriname en van Curaçao bieden contactpunten, er zijn tijden geweest, dat beider landen lot nauw verbonden was.

De pater Franciscaan Jacobus Schink jarenlang op Curaçao werkzaam en bekend om zijn bemiddelingspogingen bij de slavenopstand in 1795, schreef in 1809 dat hij bereid was naar Paramaribo te komen. Hoe kwam deze pater Schink daar toe, waarom nam hij dit besluit? Pater Schink had uit Holland bericht ontvangen van zijn provinciale overste, dat de Pauselijke gezant te Brussel aan de Paters Franciscanen gevraagd had, de zorg voor Suriname op zich te nemen. Er waren echter maar weinig paters in Holland door het opheffen der kloosters en hier in de West vond men daar de terugslag van. In Suriname had men al sinds 1793 geen priester meer en Curaçao had toch in ieder geval nog twee paters. Pater Schink besloot daarom tot verdeling: ook in Suriname moest het geloof gepreekt worden, daarom besloot hij naar Suriname te vertrekken. Hij droeg zijn volmachten over aan den Pater, die hier op Curaçao bleef n.l. Pater Pirovano.

Schink was reeds 62 jaar en 32 jaar lang op Curaçao werkzaam geweest. In zijn brieven zien we een groot verlangen, om Suriname te helpen. Men vermoedt ook, dat het vervelende optreden van het kerkbestuur zijn besluit beinvloed heeft. Die vroeger hier bestaande kerkbesturen hebben het werk der Geestelijken niet, wat hun taak was, geholpen, doch vreselijk lastig gemaakt door tegenwerking op financieel gebied etc.

Toen Pater Schink in Mei 1810 aan de mensen hier mededeelde, dat hij van plan was naar Suriname te vertrekken, kwam er een verzoekschrift bij hem binnen, om toch te blijven. Doch de mensen in Suriname bleven aanhouden, hij moest toch niet vergeten, dat zij helemaal geen priester hadden, en dat er op Curaçao veel gemakkelijker priesters kwamen, dan op Suriname.

De moeilijkheden, die het Gouvernement in Suriname maakte, werden opgelost door zijn vriend daar Ds. Esch, eerst ook op Curaçao werkzaam. We zien in die tijd een grote samenwerking tussen dominees en paters. Jammer dat we er bij moeten voegen, dat die vriendschap heeft geleid tot een niet scherp meer zien. Men doopte b.v. voor elkaar, iets wat niet toe te staan is (wel geldig). Pater Schink heeft nog een vier jaar in Suriname kunnen werken, doopte velen, leefde zeer armoedig en stierf er betreurd door allen.

Later als Suriname weer eens zonder priester is, komt de hulp ook weer van Curaçao. Het was n.l. door een bericht van Pater Stoppel, werkzaam op Curaçao, over de toestand in Suriname, dat men in Holland een priester op ging roepen voor Suriname. Pater Stoppel, bekend met de toestand in Suriname, had geschreven, dat er in Suriname veel goeds van de jeugd te verwachten viel. Men moest er twee priesters naar toe sturen, maar men moest goed in hun levensonderhoud voorzien.

De oproep had succes. Twee priesters boden zich aan, o.a. een zekere Wennekers, waarover we nog zullen schrijven.

De bovengenoemde pater Stoppel had op Curaçao de toestand der slaven bestudeerd, doch had zich ook over hun toestand in Suriname laten voorlichten. In het begin van het jaar 1817 stuurde hij er een request over aan Koning Willem I. Het is een feit in emancipatie de geschiedenis, dat nogal dikwijls over het hoofd gezien is. Dat stuk aan den Koning, waarin toch heel menselijk en christelijk verlangens stonden, werd later op Curaçao bekend, toen het uit den Haag ter bestudering werd opgestuurd.

Het gaf veel rumoer op Curaçao, men wilde Pater Stoppel zelfs uitzetten. Hij stierf echter al in 1818. Zijn werk voor de mensen van Suriname en Curaçao mag men niet meer vergeten. En als steun voor het werk van Pater Stoppel, kwam er bij den koning in 1819 een request van den eerw. heer Wennekers binnen. Hij zette het door pater Stoppel aangepakte werk voor de mensen van Suriname en Curaçao voort. Met weinig succes voorlopig. Er kwamen toch enkele politieverordeningen tegen mishandeling.

De zorg voor Curaçao ging bij den Eerw. heer Wennekers nog verder. Hij hoort in 1818, dat er geen priester meer op Curaçao zou zijn. Hij wil er direct naar toe gaan, ging vroeger Pater Schink in Suriname helpen, hij wilde nu Curaçao gaan helpen. Doch rondlopend met dat plan, hoort hij, dat er en paar Spaanse geestelijken op Curaçao zijn, doch dat er op Aruba noch op Bonaire een priester is. Hij schrijft in zijn zo even een brief naar Curaçao, dat een van die Spaanse geestelijken toch eens naar de andere eilanden zal gaan, zo dat mogelijk is. Hij wil toch ook zelf gaan, doch ziekte belet het hem.

De ziekte is ernstig, toch wil hij zo graag gaan. Zijn kapelaan schrijft, dat hij in zijn ziekte maar steeds over Curaçao lag te zuchten. Hij laat zelfs de gouverneur vragen of hij met een oorlogsboot naar Curaçao mee mocht. Met het oog op zijn gezondheid, word de gouverneur het beter geen permissie te geven. De gouverneur had goed gezien, het zou onverantwoord geweest zijn. Vlak daarop stierf hij. In een van zijn brieven is hij nog ongerust over die drie verre eilanden, waar „800 kinderen van het H. Doopsel verstoken blijven". Twee jaar later landt op Curaçao Mgr. Niewindt. Het is of de Eerw. heer Wennekers voor de troon van God hulp voor Curaçao afgebeden heeft.

Br.

„DON BOSCO."

Vrijdag 20 Mei j.l. hield de R. K. Vereniging van Onderwijzend Personeel „Don Bosco" haar eerste Algemene Vergadering, waarbij ook de damesleden tegenwoordig waren. Haast onnodig te zeggen, dat deze zich niet onbetuigd lieten en maakte het goedgevulde zaaltje van het clubhuis te San Mateo, zo van de Bestuurstafel afgezien, dan ook een vrolijke, prettige indruk.

De nieuwe statuten van „Don Bosco" werden door het Vicariaat op 19 Mei goedgekeurd, zodat ook dit prettige nieuws aan de vergadering kon worden medegedeeld en werd een begeleidende brief van Zijne Hoogwaardige Excellentie Mgr. P. I. Verriet voorgelezen, waarin Monseigneur zijn Bisschoppelijke zegen geeft aan Bestuur en Leden en aan het werk van „Don Bosco".

Bij de Bestuursverkiezing die volgde, werd het Bestuur als volgt samengesteld:

Pater Volk, Geestelijk Adviseur
S. Ch. Schouten, Voorzitter
J. L. M. Smeulders, Secretaris
Mej. P. M. Klee, Tweede Secretaresse
Mej. E. M. Servage, Penningmeesteres
H. J. Da Silva, Tweede Penningmeester
Mej. M. C. Verhaeg) Commissarissen
J. van Koetsveld)

Wat of er zoal op het programma staat, vraagt U?

Nou, dat is niet in een paar woordjes te zeggen. Alleen wil ik wèl verklappen dat er in December een Kerstspel zal In de onlangs gepubliceerde opgave van U liever nog wat. U zult het tóch wel horen.

Moge „Don Bosco" groeien en bloeien!!

HANDBOEKJE VOOR SURINAME EN CURAÇAO.

We ontvingen van de Vereniging Bureau voor Handelsinlichtingen te Amsterdam een exemplaar van het „**Handboekje voor Suriname en Curaçao.**"

We komen op deze uitgave nog nader terug.

HET NATIONAAL-DEFENSIEFONDS.

Allereerst kan medegedeeld worden, dat Z.E. de Gouverneur het erevoorzitterschap van het comité heeft aanvaard.

Het comité is daar zeer dankbaar voor en ziet hierin niet alleen een accentuering van het belang van het Nationaal-Defensiefonds, maar ook een waardering voor het streven der burgerij om uiting te geven aan haar gevoel van saamhorigheid met het Moederland.

In de onlangs gepubliceerde opgave van de leden van het comité ontbrak de naam van de Heer W. Gauw, een fout, welke hierbij gaarne hersteld wordt.

Het verzoek om daadwerkelijke medewerking voor de organisatie van een Nationale Defensie-avond" in Roxy op Woensdag 8Juni a.s. en van een Nationale Speldjesdag" in het begin van Juli, vind in zeer vele kringen en bij tal van personen een welwillende gehoor.

Het spreekt vanzelf, dat de organisatie van „de avond in Roxy" niet eenvoudig is, integendeel. De medewerking om een „goed" programma te kunnen aanbieden is echter zodanig, dat er zeer zeker gesproken mag worden van een uitstekend programma.

Enige inlichtingen moge zulks duidelijk maken.

Z.E. de Gouverneur stelt er prijs op zelf de Nationale-Defensie-avond te openen. De Weledelgestrenge Heer D. van Nijmegen Schonegevel nam gaarne op zich een „opwekkend woord" te spreken. Als solisten zullen optreden de dames Curiel, Maal en Noorduyn, alsmede de Heer Pons; het orkest, het gemengde koor en het kwartet van Ido verlenen hun medewerking; het meisjeskoor „de Merel" zingt een 3tal liederen; leden van de toneelvereniging „Emmastad" voeren een één-acter op; Luitenant Boutmy geeft een scherm-demonstratie; de gymnastiek-vereniging „Thesos", de dames van het „Roode Kruis" en het corps Mariniers nemen elk een nummer voor hun rekening.

Het wordt een ongekende avond voor Curaçao. Binnen enkele dagen begint de voorverkoop der kaarten, ze zullen U aangeboden worden thuis, op kantoor, op straat.

De prijs is gesteld op ƒ 5.00, ƒ 3.00 en ƒ 2.00.

Met de gekochte kaarten kunt U plaats bespreken in „El Louvre".

Moge „geheel Curaçao" op 8 Juni aanwezig zijn.

DE GOUVERNEMENTSMIDDELEN.

Over de maand April werden aan belastingen opgebracht ƒ 556.498, terwijl dezelfde maand in 1937 opbracht ƒ 536.058.

Ook de overige inkomsten toonden een stijging en bedroegen in April l.l. ƒ 281.842, terwijl het vorige jaar ƒ 253.537 werd opgebracht. De raming was ƒ 245.445.

Aan totaal brachten de eerste 4 maanden van 1938 op ƒ 3.021.885 tegen ƒ 2.632.777 in 1937.

We zijn met dit cijfer echter nog beneden 4/12 der raming, welke ƒ 3.126.012 bedraagt.

RADIO EUCHARISTISCH CONGRES TE BUDAPEST.

Mardi 24 mai 1938
18h.00—19h.30 HEC.
(17h.—18h.30 GMT)

Soirée de bienvenue dans la salle des Fêtes. Hommage du Gouvernement de la ville de Budapest et du Comte Jean Zichy à Son Eminence le Cardinal Légat. Programme musical et artistique.

Mercredi 25 mai
8h.00 — 9h.30

Messe pontificale à la Basilique St. Etienne.

18h.00 — 19h.15

Ouverture solenelle du Congrès sur la Place des Héros. Publication de la bulle Hymne du Congrès.
du Saint-Père. Allocution du Légat.

Jeudi 26 mai
9h.000 — 10h.15

Communion de la jeunesse sur la Place des Heros.

16h.00 — 18h.30

Première réunion publique dans la salle des fêtes. Allocution en dix langues. Hymne du Congrès.

20h.00 — 23h.00

Grande procession sur le Danube. (Le Saint Sacrement, entouré des Cardinaux, des Evêques et des Prélats, sera porté sur un bateau de gala).

Vendredi 27 mai
8h.00 — 9h.15

Communion de l'armée et des combattants sur la place des Héros.

11h.30 — 13h.30

Réunion des Nations étrangères.

16h.00 — 17h. 30

Deuxième réunion publique.

22h.45 — 1h.00

Messe de minuit sur la Place des Héros.

Samedi 28 mai
8h.00 — 9h.15

Messes solenelles selon les rites orientaux.

16h.00 — 18h.00

Troisième réunion publique.

En soirée.

„Missa Solemnis" et concert au Théâtre Municipal. Durée environ 90 minutes.

Dimanche 29 mai
9h.00 — 10h.30

Messe solenelle célébrée par Son Eminence le Cardinal Légat; message radiophonique du Saint Père.

16h.00 — 20h.00

Procession eucharistique de la Basilique à la Place des Héros; clôture solemelle du Congrès; Te Deum et bénédiction.

HET BURGERLIJK WETBOEK IN SURINAME EN CURAÇAO.

Van Mr. de Gaay Fortman ontvingen we een brochure onder bovenstaande titel, een overdruk uit het Gedenkboek Burgerlijk Wetboek 1838—1938.

„Wanneer Nederland", aldus de schrijver, „gedenkt, dat zijn Burgerlijk Wetboek honderd jaar geleden in werking is getreden, staat Nederlands West-Indië aan de vooravond van de afsluiting van een zeventigjarig tijdperk."

Mr. de Gaay Fortman gaat dan de geschiedenis na van deze codificatiën, die nog al wat in had, waarvan dan eindelijk in het middernachtelijk uur tussen 30 April en 1 Mei 1869, aangegeven door een kanonschot van het fort Nassau de nieuwe wetgeving in werking trad.

De brochure geeft dan verder enkele gegevens over de koloniën en haar bevolking, waar deze wetgeving werd ingevoerd en gaat verder tot de bespreking van enige onderwerpen uit de West-Indische burgerlijke wetboeken, daarbij de aandacht vragende voor enige afwijkingen van het Ned. B. W.

Hieronder vinden we dan een bespreking van het artikel „Van Nederlanders en vreemdelingen" van het huwelijk, van de onderhoudsplicht van vaders ten opzichte van natuurlijke kinderen, voogdij enz.

enDe slotsom van den schrijver is: het B.W., heeft zich inSuriname en in Curaçao gehanhaafd; het is er niet dezelfde ontwikkeling in het maatschappelijk leven gekomen als in Nederland.

We behoeven niet te zeggen, dat deze brochure voor onze juristen alle aanbeveling verdient.

NEDERLAND — SCHOTLAND 1—3.

Dit is een spannende strijd geworden tussen techniek en geestdrift, waarbij het langer dan een uur duurde alvorens de techniek vaste voet onder de grond kon krijgen. Natuurlijk kon het Oranje-team niet tippen aan het technisch kunnen van de Schotse professionals, maar de geestdrift compenseerde dit volkomen, zo dat de Schotten zich b.v. genoodzaakt zagen voor drie-kwart van de wedstrijd met een stopperspil te spelen, daar ze zich anders waarschijnlijk voor zeer onaangename verrassingen geplaatst hadden gezien. Dit is een pluim voor onze voorhoede, die zwaar gehandicapt door het niet meespelen van Smit en het niet op peil zijn van Vente, toch nog kans zag, het de Schotten meer dan lastig. te maken. De beide nieuwelingen de Kanter en Van Veen mogen met ere genoemd worden. Toch was dit nog niet het beste deel van ons team; als zodaning moet de achterhoede genoemd worden: Van Hale, Caldenhoven en Weber; een drietal dat de hele Schotse voorhoede grijzen haren bezorgde. De middelinie was wel de zwakste plek; Anderiessen was hier de man die het meeste werk verzette.

Bij de Schotten sloot alles als een bus. Ook bij hen stak de achterhoede boven de rest uit. Verder vermelden we de linkerwing van de aanval.

Over de wedstrijd het volgende:

Reeds onmiddellijk na het begin hebben de onze pech, als Van Veen aan de enkel geraakt wordt en het veld verlaat. Gelukkig keert hij na vijf minuten weer terug. Intussen hebben de Schotten ons doel al flink onder schot genomen, waarbij gebleken is, dat onze achterhoede zich zo maar niet in de hoek laat zetten. Ook de onze proberen het eens; het spel golft zeer snel op en neer, zodat de omroeper het bij tijden niet bij kan houden. Wel zitten de gasten voortdurend bij Ned. op de goal, maar van een overwicht is eigenlijk geen sprake en onze voorhoede zorgt er wel voor, dat de Schotten er terdege rekening mee hebben te houden, dat zij niet alleen in 't veld zijn. Voorzichtigheidshalve trekt de spil zich tussen de beide backs terug, zodat het nu voor de Oranje-voorhoede wel 'n zeer zware opgave wordt door deze muur van professionals door te breken.

Even moet er gestopt worden voor een Schotse bloedneus, waarvan Van Veen gebruik maakt, om zijn enkel nog eens te laten behandelen. Dat stoppen herhaalt zich even later voor Weber, wiens maagstreek blijkbaar niet berekend is op een hard Schots schot.

De tijd verstrijkt en om de beurt komen beide doelen in gevaar, waarbij inderdaad Schotland meer in de aanval is, maar het Nederland toch ook niet aan kansen ontbreekt. De rust gaat in met 0—0. Met goede moed kan Oranje de tweede helft beginnen. Wat dan ook gebeurt; ze trekken onmiddellijk ten aanval, iets wat de Schotten blijkbaar ook kunnen, want het volgend ogenblik moet Weber als reddende engel optreden. Nederland speelt uitmuntend, en we denken al aan het beroemde „kwartiertje" van vroeger, als Schotland na 8 minuten spelen met een pracht van off-side goal de leiding neemt. Protesteren helpt niet, de Engelse scheidsrechter blijft naar het midden wijzen en Schotland leidt dus met 1—0.

Na dertien minuten maken ze met een pracht schot in de linkerhoek zelfs hun eerste doelpunt, waarna men zich zo zeker voelt, dat de stopperspil verdwijnt en het elftal dus zijn gewone vorm weer heeft aangenomen. Waarvan men echter even later weer terug komt, want de Schotse keeper krijgt zoveel werk te verzetten, dat zoiets op de duur niet vol te houden is. Vente vooral speelt in deze periode uitstekend en brengt met z'n scherpe schoten heel wat verwarring.

Na nogmaals tien minuten spelen, redt van Male uitstekend door uitlopen. Doch dit is slechts uitstel van executie. De bal ging hierbij n.l. over de out-linie en bij de corner — die pijlscherp genomen werd — verdween de bal via het hoofd van Walker (het was Tommy maar!) voor de derde maal in het Nederlandse doel.

Toch mochten onze jongens het genoegen nog smaken om zogenaamd „de eer" te redden. Vijf minuten vóór het einde benut Wels een door Van Heel aangegeven bal op keurige wijze en het wordt 3—1 voor de Schotten, een stand waarin verder geen verandering komt. Met afttrek van de buitenspel-goal vinden we deze uitslag nog niet zo slecht. U mag hierbij niet vergeten, dat Schotland het onlangs won van Engeland.

Een apart woordje van hulde voor Han Hollander, die hiermee zijn vijftigste wedstrijd voor de radio versloeg. Deze wedstrijd was juist een kolfje naar zijn hand (naar zijn mond is eigenlijk beter, maar dat gaat slecht). We vinden het steeds jammer, dat de spelers in het veld zelf deze omroeper gedurende de wedstrijd niet kunnen horen, want al kijkt de Heer Hollander natuurlijk door een Nederlandse bril, hij onthoudt de Oranje-spelers zijn opmerkingen niet. We hopen zijn joviale stem nog vaak in de aether te horen.

Nu we het toch over de omroep hebben: Uit goede bron vernamen we, dat tegen het einde van Juni het Surinaamse elftal hier verwacht kan worden, om hier twee of meer wedstrijden te spelen tegen het Curaçaose elftal. Wordt er mogelijk aan gedacht, om deze wedstrijden uit te zenden via de Curom? Het is vroeger al eens geprobeerd. O.i. nam toen de omroeper de ongunstigste plaats in: hij had steeds tegen de zon in te kijken en stond bovendien vlak bij de straat, waar geregeld auto's passeren. Wanneer er een plaatsje gevonden kon worden boven de eretribune, dus juist aan de andere zijde van het veld, dan zou dit zulk een uitzending zeker ten goede komen. We schrijven dit nu alvast, omdat er in dit geval wel enkele dingen aan genoemd dak zullen moeten gebeuren.

S.R.

WERELD IN VOGELVLUCHT.

Het comité, dat belast is met de afwikkeling van de Philippijnse aangelegenheden heeft thans medegedeeld, dat de Philippijnen in het jaar 1960 economisch volkomen onafhankelijk zullen zijn, terwijl de politieke onafhankelijkheid reeds in 1946 een feit zal zijn.

NEDERLAND.

Overgenomen uit de „Beurs en Nieuwsb."

Het dividend van Kon. Olie (totaal 17%) wordt teleurstellend geacht. In samenwerking met andere factoren deed dit het algemene koerspeil dalen.

Conform de regeling hebben zich 22 Nederlandse spelers voor de wereldkampioenschappen voetbal opgegeven, namelijk Anderiessen, Been, de Boer, Caldenhoven, Drok, de Harder, van Heel, Hogenbirk, van Male, Michel, Ooms Paauwe, Plenter, Pijpers, Smit, van Spaandonck, van der Winter. Slechts 11 spelers plus enige reservespelers zullen naar Le Havre gaan.

Het S. S. Venezuela van de K.N.S.M. is voor sloop aan de firma Rijsdijk verkocht.

Als het weer daartoe gunstig is, zal de tinbaggermolen Karimata de 29ste dezer naar het wrak van de Lutina worden gesleept.

Bij de behandeling van de Surinaamse begroting blijven Bruineman en Vijlbrief pleiten voor de instelling van een commissie tot onderzoek van de kolonisatiemogelijkheden. In zijn antwoord zegt minister Welter dat het met Nederlands kapitaal onderhandelingen worden opgevoerd in verband met de mogelijkheden van de citrus cultuur. Van kolonisatie van Nederlanders naar Suriname verwacht de minister niet het minste succes. De begroting wordt hierna zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Ingediend is het wetsontwerp tot wijziging van het Verenigingsrecht. De vrijheid van vereniging blijft, doch strenge repressieve sancties worden toegepast. Vreemdelingen mogen geen lid zijn van staatkundige verenigingen.

SPORT.

De tenniswedstrijden Nederland — Japan eindigden met de uitslagen: 4—6; 6—1; en 6—0.

Nakano en Karamitsu speelden tegen Hughan en van Swol, met resultaten: 3—6, 10—8, 6—3, en 6—2 zodat de stand thans 2—2 is.

Om het kampioenschap van Nederland speelden PSV en Be Quick, waarbij de laatste met 2—5 won.

DOOR DE TULPENVELDEN. Een ondernemend Duitser had het idee touristen met zijn boot door de tulpenvelden te voeren.

SPORT - RUBRIEK

Officiële Mededelingen

van

"De Curaçaose Voetbalbond".

WEDSTRIJD-UITSLAGEN VAN ZONDAG 22 MEI 1938.

Jong Holland 1 — Transvaal 1	4—1.
Asiento 2 — R.C.C. 2	1—0.
Scherpenheuvel 2 — Hollandia 2	5—0.
Feyenoord 2 — S.U.B.T. 2	2—3.
Be Quick — D.C.C.	0—4.

COMPETITIE-STAND

A-klasse	gesp.	gew.	gel.	verl.	doelpunten voor	tegen	punten	gem.
S.U.B.T.	3	3	0	0	5	0	6	2.—
Jong Holland	2	2	0	0	10	2	4	2.—
Feyenoord	3	1	1	1	7	4	3	1.—
Asiento	2	0	2	0	4	4	2	1.—
Hercules	2	0	2	0	0	0	2	1.—
Scherpenheuvel	4	1	2	1	2	3	4	1.[illegible]
Transvaal	4	0	3	1	5	8	[illegible]	0.75
R.C.C.	3	0	2	1	1	2	2	0.66
Hollandia	3	0	0	3	1	12	0	0.00

Reserve A-Klasse	gesp.	gew.	gel.	verl.	doelpunten voor	tegen	punten	gem.
Asiento 2	2	2	0	0	4	1	4	2.—
Hercules 2	2	2	0	0	4	2	4	2.—
Jong Holland 2	2	1	1	0	10	1	3	1.50
Scherpenheuvel2	2	1	1	0	5	0	3	1.50
S.U.B.T. 2	3	1	2	0	4	3	4	1.33
R.C.C. 2	2	0	0	2	1	3	0	0.—
Transvaal 2	1	0	0	1	1	3	0	0.—
Feyenoord 2	3	0	0	3	3	15	0	0.—
Hollandia 2	1	0	0	1	0	5	0	0.—

B-Klasse	gesp.	gew.	gel.	verl.	doelpunten voor	tegen	punten	gem.
Atletico	2	2	0	0	6	0	4	2.—
Jong Curaçao	3	2	1	0	4	1	5	1.66
D.C.C.	3	2	0	1	6	2	4	1.33
Arsenal	2	1	0	1	2	5	2	1.—
Be Quick	2	0	1	1	0	4	1	0.50
Atlantico	3	0	1	2	1	4	1	0.33
Hilversum	3	0	1	2	0	3	1	0.33
Sparta	0	0	0	0	0	0	0	0.—

Junior-Klasse	gesp.	gew.	gel.	verl.	doelpunten voor	tegen	punten	gem.
R.C.C.	1	1	0	0	4	2	2	2.—
Scherpenheuvel	1	1	0	0	1	0	2	2.—
Jong Holland	0	0	0	0	0	0	0	0.—
S.U.B.T.	1	0	0	1	2	4	0	0.—
Hercules	1	0	0	1	0	1	0	0.—

OPGELEGDE BOETEN.

De vereniging ASIENTO is beboet met een gulden, wegens het niet juist invullen van wedstrijd- en ruilformulieren; E. FOSBROOK moest zijn E. W. FOSBROOK.

De vereniging HOLLANDIA is beboet met een gulden, wegens het niet juist [illegible] ...ER.

INGESCHREVEN als werkend-lid van Feyenoord M. de GRIJZE.

DE VERENIGINGEN WORDEN ER AAN HERINNERT, DAT ELFTALOPGAVEN OVER DE MAAND JUNI 1938, UITERLIJK DINSDAG 31 MEI 1938, IN HET BEZIT MOETEN ZIJN VAN DEN 2den SECRETARIS, G. M. BELTRAM, BERGSTRAAT No. 17.

OEFENWEDSTRIJD VRIJDAG 27 MEI 1938 TEGEN C.V.V. ASIENTO OP RIO CANARIO AANVANG 4.45 n.m.

J. Pinedo
(Herc.)

A. J. Maduro (SUBT) — **J. Hollander (RCC)**

W. Leers (J. Hol.) — **A. St. Jago (J. Hol.)** — **H. Royer (J. Hol.)**

J. Ramirez (J. Hol.) — A. de Castro (RCC) — R. Maduro (J. Hol.) — A. Thodé (Scherp.) — R. Bernabela (Feyen.)

Reserves:

F. Newton	Scherpenheuvel
J. Rosina	Scherpenheuvel
M. Nahar	Transvaal
E. Ruiz	S.U.B.T.
F. Jansen	Feyenoord

Aanvoerder: A. J .Maduro

Kleding: Witte shirt en zwarte broek (zelf meebrengen)

HET BESTUUR.

DE UITVINDING VAN DE EERSTE PRACTISCHE LUCHTBAND.

EEN JUBILEUM, DAT VERMELD MAG WORDEN.

John Boyd Dunlop in zijn Dogkar.

Een jubileum is niet alleen een gelegenheid voor feestvieren, doch ook om een terugblik te werpen naar de schreden op de weg, waarlangs vooruitgang werd bereikt.

Dit jaar vieren wij de 50ste verjaardag ener vinding, welke, onbeduidend als zij mag hebben geschenen in de beginne, een volkomen omwenteling heeft weten teweeg te brengen in het vervoer van mens en goederen over de weg. Een omwenteling van zodanige grote betekenis, dat daardoor tevens onze levenswijze en gewoonten een radicale wijziging hebben ondergaan.

Vijftig jaar geleden werd de eerste practische luchtband uitgevonden en gepatenteerd.

John Boyd Dunlop.

In gedachten verplaatsen we ons in het jaar 1887 en zien John Boyd Dunlop, de kundige en succesvolle veearts, Schot van geboorte, in zijn „dogcart" met horten en stoten voorthobbelen over de dikwijls onbegaanbare wegen van toenmaals. Jarenlang vroeg hij zich reeds af of er geen gerieflijker manier te bedenken zou zijn om zich te verplaatsen dan in dit van wielen met ijzeren velgen voorziene hotsende gevaarte, waarbij elke schok en stoot door de slechte wegen veroorzaakt, door voertuig en passagier moest worden geabsorbeerd, aldus het reizen ook over de kortste afstanden tot een ongerief makende.

Dunlop, uit boerenouders geboren, aanschouwde het levenslicht op 5 Februari 1840 in Dreghorn (een klein gehucht in het Schotse graafschap Airshire en was toen dus 47 jaar oud. Reeds op 19 jarige leeftijd had hij zijn studies op de Koninklijk Veeartsenijschool te Edinburgh voltooid, om zich als jonge veearts drie jaar later in Belfast te vestigen.

Weinig zal de jonge veearts Dunlop toenmaals bevroed hebben, dat hij voorbestemd was om hier in Belfast een der gewichtigste bladzijden in de transportgeschiedenis der mensheid toe te voegen, op grond waarvan de Dunlop naam eenmaal over de gehele wereld zou klinken.

Gedurende 25 jaar in zijn praktijk als veearts van boerderij tot boerderij gaande, resulteren als het ware uit de dagelijks te verdragen horten en stoten over slechte landwegen de sedert beroemd geworden proefnemingen, welke tot de eerste Dunlop luchtband zullen voeren. Een luchtband, welke meer dan wat ook zich van de populariteit van het motorvehikel heeft weten te verzekeren en heeft geleid tot de oprichting van wat heden de wereldberoemde organisatie is, bekend onder de naam van de Dunlop Rubber Co. Ltd. En wat misschien nog meer zegt over de gehele wereld aan millioenen arbeiders brood verschaft, terwijl het moderne distributie-proces door deze Dunlop vinding tot de hedendaagse perfectie is opgevoerd.

Dunlop heeft in de beginne zijn gedachten laten gaan over een verend wiel. In de practijk bleek het hem evenwel dat zulks onuitvoerbaar was. Hij dacht nog eens na. Zou er iets te bereiken zijn met een met lucht gevulde binnenband? En op dit punt van de geschiedenis verschijnt zijn tienjarig zoontje Johnny ten tonele. Johnny had een driewielen met massieve banden. Juist wat hij nodig had.

De eerste luchtband.

Dat was in de herfst van het jaar 1887. Die eerste Dunlop luchtband was van zeer primitieve aard. Op een houten wiel, „18" in diameter, had Dunlop een binnenband van sheetrubber, omwonden met een dekkende strook linnen, vastgespijkerd. Men stelle zich een ogenblik voor: een vastgespijkerde luchtband met een voetbalpomp opgepompt! Als plaats van handeling betreden we hiermede vervolgens het achtererf van Dunlop's primitieve werkplaats.

Dunlop gooide eerste met al zijn kracht het van een massieve band voorziene wiel van Johnny's rijwiel over het achtererf. Een kleine afstand sukkelde het voort, waggelde en viel om. Daarna met dezelfde kracht het van de primitieve luchtband voorziene houten wiel van zich slingerende, rolde dit de gehele afstand van het achtererf af, botste op tegen het afsluitstuk en kaatste terug. Dunlop begreep, dat hij op de goede weg was. Aldus is de geschiedenis van de luchtband begonnen.

De op dit primitieve begin volgende experimenten waren dusdanig succesvol, dat Dunlop op 23 Juli 1888 patent nam op zijn uitvinding.

De Vijftigste Gedenkdag.

In 1938 valt dus de vijftigste gedenkdag van de belangrijke uitvinding van de eerste luchtband, welke tot op de huidige dag te zien is in het Koninklijk Schots [illegible] ste voor [illegible] te luchtband heeft een levensduur gekend van niet minder dan 3000 mijl, zonder dat deze van de velg is geweest of lek heeft gehad. Waarlijk een goed begin.

Maar zoals het met alle pioniersarbeid het geval is, ontbrak het ook hier niet aan de nodige moeilijkheden. Het grote publiek nam de zaak in de beginne niet al te serieus op. De in rijwieltijdschriften van die dagen voorkomende spotnamen, waarvan „saucijsjes" en „goeling" nog de zachtste uitdrukkingen waren, tekenden de algemene stemming, waarmede de eerste Dunlop luchtbanden werden ontvangen.

Inmiddels werd een maatschappij te Dublin opgericht en in het eerste prospectus, waarin de voordelen van de nieuwe band werden opgesomd, stond o.m. vermeld: „onmisbaar voor dames en heren met fijngevoelige zenuwen". Een wel wat al te bescheiden aankondiging voor een vinding, welke onmiddellijk grote opgang maakte.

Uitbreiding der Industrie.

De fabriek in Dublin bleek spoedig te klein te zijn om aan de steeds toenemende vraag te beantwoorden. Men verhuisde naar Coventry, het centrum van de rijwielindustrie. Ook hier nam de vraag zulke afmetingen, dat de fabriek voor de tweede maal verplaatst moest worden, ditmaal naar Aston Cross. Birmingham. In 1916 was de steeds toenemende drukte in zaken zo groot, dat 163 hectaren land (400 acres) te Erdington, Birmingham, werd aangekocht. Hier is sindsdien ontstaan de „Banden Stad" Fort Dunlop met eigen transportsysteem, locomotieven, brandweercorps, ambulancedienst, cantines, sportvelden, electrische centrales, waterleiding.

Het vervoer over de weg is sedert elk jaar met reuzen schreden voorwaarts gegaan. Gelijktijdig met de ontwikkeling van mechanisch-gedreven voertuigen, heeft de wetenschappelijke staf van Dunlop procédé's geperfectionneerd en nieuwe materialen geintroduceerd om aan de enorme behoefte van steeds grotere snelheid en belasting te voldoen.

Als een der voorbeelden van de vele opgeloste problemen noemen wij hier het het op de markt brengen van luchtbanden, welke niet alleen weerstand bieden aan grote hitte en slijtage van het loopvlak doch tevens grote belastingen kunnen dragen, welke nodig zijn om de hedendaagse commerciele transportdiensten in stand te houden. Terloops is het misschien nog interessant op te merken, dat bepaalde Dunlop samenstellingen voor banden-loopvlakken werden uitgevonden, welke dusdanig weerstand bieden tegen het binnendringen en insnijden van scherpe voorwerpen, dat zij zelfs beter voldoen dan staal.

Heden ten dage hebben wij niet alleen speciale Dunlop luchtbanden voor rijwielen, motorrijwielen en auto's, doch ook voor elk soort mechanisch voortbewogen vroeger door dieren voortgetrokken uitrustingen, voor boerenwagens, handwagens, kruiwagens, trollies en vliegtuigen. Dunlop luchtbanden voor de grootste vliegmachines der Imperial Airways zijn 22' breed en kunnen elk een gewicht van 8 ton dragen. Een recente uitvinding van de Maatschappij is het vervaardigen van electrisch geleidende rubber (tot nog toe een contradictio in terminis) waardoor statistische electriciteit, welke een vliegmachine gedurende de vlucht zou kunnen hebben geaccumuleerd bij de landing in een duizendste deel van een seconde kan worden ontladen.

Er zijn thans speciale Dunlop luchtbanden voor ieder doel, zowel voor zachte gronden als voor sneeuw en de gevaren van woestijnreizen zijn nu overwonnen door een nieuw soort Dunlopband, waarmede gemotoriseerde voertuigen met grote snelheid over woestijnzand kunnen rijden. In het kort, er bestaat een luchtband voor alles wat maar op wielen loopt, van kinderwagens tot vliegmachines toe.

Het zou ons te ver voeren om in het kader van dit artikel een opsomming te geven van de meest uiteenlopende Dunlop artikelen ten dienste van de rijwiel-, auto-, schoenen-, kleding-, machine-, pharmaceutisch-, meubel-, en andere takken van industrie. Niet te vergeten vooral de meest uiteenlopende sportartikelen voor tennis, badminton, hockey, golf etc.

De Plantages der Maatschappij.

Behalve op industrieel gebied bezit de [illegible] rubberconcern onder één leiding in het Britse gemenebest. Voor de op deze plantages werkende 12.000 Aziatische arbeiders zijn woonhuizen aanwezig, ziekenhuizen, drinkwater etc. Voorts zijn honderden mijlen van motorwegen aangelegd, noodzakelijk voor het vervoer van het product van 10 millioenen rubberbomen naar de fabrieken, en spoorwegstations voor de afscheep.

In 1930 werd een gepatenteerd procédé in werking gesteld, waarbij de in latex vorm gewonnen rubber naar Engeland wordt vervoerd in scheepstanks.

Het voor de bandenindustrie benodigde weefsel moet zeer bijzondere eigenschappen bezitten en ten einde in deze speciale behoefte te voorzien, werden in 1914 de Dunlop Katoenfabrieken opgericht. Heden ten dage strekken deze fabrieken zich uit over een oppervlak van 15 hectaren (35 acres) en verschaffen werk aan meer dan 3.000 mensen voor het fabriceren van een bandenkoord van ongeëvenaarde sterkte, elasticiteit en houvast.

Het zou ons te ver voeren hier met details te komen van de 19 in verschillende werelddelen opgerichte Dunlopfabrieken voor het fabriceren van de Dunlop producten. Ook moeten wij ons onthouden melding te maken van de wijdvertakte verkoop- en distributieorganisaties, welke de wereld als één geheel ziet en elke markt, elke natie bedient overeenkomstig hun behoeften. Het totaal aantal employé's in dienst van deze onder de naam van den uitvinder van de luchtband gestichte grote organisatie loopt in de 50.000.

Het Dunlop-Symbool.

Het zal den lezer ten slotte interesseren dat het Dunlop-symbool, waarmede het 50-jarige jubileum wordt aangeduid, bestaat uit een eikeboom — de meest bekende boom in Engeland — met een eikel in top, waaruit de boom is voortgekomen. Daaronder de woorden: 50 JAREN VAN GROEI.

ANECDOTES VAN BEROEMDHEDEN.

Kant had de gewoonte bij zijn voordrachten aan de universiteit zijn bril op een of ander voorwerp te richten; een tijdlang was dit b.v. op een rok van een der toehoorders waaraan een knoop ontbrak.

Op zekere dag had de student de knoop er aan laten zetten. Maar groot was de schrik van Kant, toen hij, met zijn voordracht beginnen willende, de knoop ontdekte. Dit bracht hem helemaal in de war en hij had die dag zeer veel moeite zijn voordracht te beëindigen.

Als Madame De Stael sprak, had zij steeds een stokje, een bloem of een rol papier in de hand, dat zij tussen de vingers draaide. Had zij dergelijk voorwerp niet in de hand, dan verloor zij dadelijk de draad van het gesprek en de anders zo rijke bron van vernuft hield op te vloeien.

DE STRIJD OM HET SCHEERAPPARAAT.

Getuigen worden verwijderd.

Voor twee millioen dollar in zee geworpen.

De scheermessenkoning Gilette, heeft tijdens zijn leven een verbitterde strijd om het behoud van zijn patentrechten moeten voeren en die strijd is nu natuurlijk nog niet geëindigd. De maatschappij onderhoudt een eigen uitgestrekte detectiven- en spionnen dienst, die tot taak heeft, alle fabrieken van concurrenten te controleren of er geen inbreuk gemaakt wordt op de patentrechten. Ieder ogenblik vraagt de Gilettenfabriek nieuwe patenten op een of andere kleine verandering om steeds weer een nieuwe sterom te hebben.

Een reeks processen zijn bij de rechtbanken in de Amerikaanse Staten in behandeling. Niet altijd zijn de middelen welke in deze strijd gebruikt worden even fair. Gilette beproefde alles om van lastige concurrenten bevrijd te worden. Kort voor zijn dood presenteerde hij een getuige van een tegenpartij 1500 dollar, wanneer hij voor de duur van het proces het land verliet. Verder zouden hem nog 50 dollar (pl.m. ƒ 120) per dag voor zijn onderhoud betaald worden.

Het scheerapparaat is in Amerika een zeer begeerd en voornaam artikel en men hoort met verbazing wat men al uit dit nietig voorwerp kan maken. Zo koopt een horlogemaker in New York oude scheermesjes om er secuur lopende uurwerken van te maken. Een farmer in Texas heeft er een grasmaaier mee gemaakt.

In Duitsland heeft men er potloodslijpers en sigarenknippers van vervaardigd. Men kan dus van de Amerikanen wel leren, hoe men rationeel kan te werk gaan.

Van de andere kant hechten de fabrieken van Gilette, er grote waarde aan, dat uitsluitend eerste klas scheermesjes in de handel komen.

Een kleine fout en het mesje wordt dadelijk bij het oud ijzer gegooid. Ondertussen hebben zich zovele afkeurde mesjes opgehoopt dat men bij het Ministerie van Oorlog toestemming vroeg deze scheermesjes de Oceaan in te mogen werpen. Werkelijk laat een fabrikant tweemaal per maand een schip uitvaren om de afgekeurde scheermesjes in het water te gooien.

Kort geleden werd hier een record behaald: een lading van 19 millioen mesjes werd aan de diepte der zee toevertrouwd. Deze mesjes stelden een waarde van circa 2 millioen dollar voor d.i. ongeveer 5½ millioen gulden. In dit opzicht zou in een ander land spaarzamer gewerkt worden door de mesjes ergens anders voor te gebruiken. In Amerika echter is zo'n methode het beste, want het is een uitstekende, zij het dan ook dure reclame.

De fabricatie van scheermesjes vormt in Amerika zo'n economische factor dat dergelijke sommen voor reclame absoluut geen rol spelen. Geen wonder dus, dat om deze industrie voortdurend de concurrentiestrijden woeden, waarbij tot nu toe Gilette steeds overwinnaar is.

Als alle gevels doorzichtig waren en alle harten open stonden, wat zou er dan minder afgunst zijn in de wereld.

Zich verheugen over het geluk, het welslagen van den evenmens, is een [illegible] van ware naastenliefde, die een edele ziel veronderstelt.